

КЫРГЫЗ ТИЛИ*(для учащихся с русским языком обучения)*

№1. Сүйлөмдүн стилин белгилеңиз.

Кызык, бүгүн кандай тамак жасайт экен?

- а) сүйлөшүү
- б) көркөм
- в) официалдуу-иштиктүү
- г) илимий

№2. Сүйлөмдүн стилин белгилеңиз.

Урматтуу Кубат Жанатович!

Сизди Кара-Балта шаарындагы жаңы мемориалдык борбордун ачылышына чакырабыз.

- а) көркөм
- б) официалдуу-иштиктүү
- в) илимий
- г) сүйлөшүү

№3. Туура сүйлөм түзүлө турган сөздөрдүн катарын белгилеңиз.

1) уста 2) гана 3) адамдар 4) комузду 5) жасашкан

- а) 3, 2, 1, 5, 4
- б) 3, 1, 4, 2,
- в) 1, 3, 4, 2, 5
- г) 4, 1, 3, 2, 5

№4. Берёза деген сөздүн котормосун белгилеңиз.

- а) терек
- б) карагай
- в) балаты
- г) кайың

№5. Сүйлөшүүдө сөздөрдөгү «**б**» тамгасы «**в**» болуп айтылышын белгилеңиз.

- а) эки үндүүнүн ортосунда: тыбыш, караба
- б) сөз башында: белги, билим
- в) үндүү тыбыштын алдында: танба, Нурбек
- г) сөз аягында: Сахиб, араб

№6. Көп маанилүү сөздөрдү белгилеңиз.

- а) кык, кек
- б) жай, жаз
- в) жер, жол
- г) тай, тор

№7. Сүйлөмдө асты сызылган сөздүн өтмө маанисин белгилеңиз.

Менин атам КОЛУ АЧЫК адам.

- а) шайыр
- б) сараң
- в) белгилүү
- г) берешен

№8. Асты сызылган сөздүн омонимин белгилеңиз.

Бул документти тез **кат**.

- а) Муну кат эми, эч кимге көрсөтпө.
- б) Сүрөттөрүндү кат да, билинтпей.
- в) Кудай жалгап мага кат келиптир.
- г) Каткан момпосуйларды алып чык.

№9. Асты сызылган сөздүн синонимин белгилеңиз.

Айжан көчөдө **жай** бара жатты.

- а) тез
- б) шашпай
- в) мезгил
- г) шашып

№10. Берилген сөздүн антонимин белгилеңиз. **Жумшак**

- а) назик
- б) бышкан
- в) катуу
- г) эзилген

№11. Архаизмдерди белгилеңиз.

- а) кызыл жагоо, комсомол, колхоз
- б) компьютер, велосипед, автобус
- в) куймулчак, жарманке, боорсок
- г) өчүргүч, отургуч, кыймылдаткыч

№12. Неологизмди белгилеңиз.

- а) пионер
- б) питон
- в) диск
- г) даңк

№13. Диалект катышкан сүйлөмдү белгилеңиз.

- а) Аселди менин байкем сүйөт.
- б) Аселден бар беле, кызым?
- в) Асел кандай татынакай кыз.
- г) Аселге жай аябай жагат эле.

№14. Фразеологизмдин маанисин белгилеңиз.

Бармагын тиштеп калды.

- а) өкүндү
- б) шашып калды
- в) коркуп кетти
- г) колу ооруду

№15. Макалды белгилеңиз.

- а) Ырыс 11-класста окуйт.
- б) Ырыс алды – ынтымак.
- в) Ырысты чакырып коюңузчу.
- г) Ырыс ушул көчөдө жашайт.

№16. Сүйлөмдүн баш мүчөлөрүн белгилеңиз.

Самат кечке арабасы менен алектенди.

- а) арабасы, менен
- б) кечке, арабасы
- в) Самат, алектенди
- г) кечке алектенди

№17. Сүйлөмдүн айкындооч мүчөлөрүн белгилеңиз.

Айылда жакшы өзгөрүү болду.

- а) Айылда, жакшы
- б) болду, өзгөрүү
- в) жакшы, өзгөрүү
- г) Айылда, болду

№18. Бир өңчөй толуктооч катышкан сүйлөмдү белгилеңиз.

- а) Балакайлар кечке бийлешти, ырдашты.
- б) Биз көчөлөрдү, парктарды тазаладык.
- в) Токмокко да, Кантка да жамгыр жаады.
- г) Таежең, таякең, таятаң барышмак экен.

№19. Жалаң сүйлөмдү белгилеңиз.

- а) Кыздар сырдашыптыр.
- б) Балдар чогуу бийлешти.
- в) Тойду балаңар өткөздү.
- г) Кечени шаңдуу өткөрдү.

№20. Жайылма сүйлөмдү белгилеңиз.

- а) Короолоруңар тазалансын!
- б) Ишембиликтер өткөрүлсүн!
- в) Күнөөлүүлөр келе жатышат.
- г) Ишембиликке баары катышат.

Текстти окуп чыгыңыз.

Ала-Арча табият паркы кыргыз Ала-Тоосунун түндүк жагындагы Ала-Арча капчыгайынан орун алган. Ал Бишкек шаарынан 30 км түштүк тарабында тоо арасында жайгашкан. Парк жайгашкан жер тоолуу, аскалуу келип, чокулары өтө тик, капчыгайлары кууш.

Ала-Арча жанаша жаткан капчыгайлардан табигый шарты боюнча бир топ айырмаланат. Мында бийик жана кооз чокулар, көп мөңгү, шаркыратмалуу суулар бар. Сейрек кездешүүчү дарактар менен бадалдар, дарылык касиети бар чөптөр да көп кездешет. Кыргызстандын Кызыл китебине катталган өсүмдүктөрдүн он түрү бар. Табият паркы айбанаттарга да бай. Сүт эмүүчүлөрдүн 26 түрү, канаттуулардын 160тан ашык түрү мекендейт. Ала-Арча табият паркы аймактын табиятын коргоо жана калктын эс алуусун пландуу уюштуруу максатында түзүлгөн. Жыл сайын бул жерге өлкөбүздүн булуң-бурчтарынан жана чет өлкөлөрдөн миндеген туристтер менен меймандар келип турушат.

Сүйлөмдөрдү толуктаңыз.

№21. Ала-Арча табият паркы Кыргыз Ала-Тоосунун _____ капталында жайгашкан.

- а) түндүк
- б) батыш
- в) чыгыш
- г) түшүк

№22. Ала-Арча табият паркы ____ шаарынан алыс эмес.

- а) Нарын
- б) Каракол
- в) Баткен
- г) Бишкек

№23. Ала-Арча табият паркына элдер ____ эс алганы барып турушат.

- а) ысыкта гана
- б) кышында гана
- в) жыл бою
- г) күзүндө гана

№24. Ала-Арча табият паркында Кызыл китепке катталган өсүмдүктөр өсөт.

Бул маалымат ____ .

- а) туура эмес
- б) туура

№25. Ала-Арча башка капчыгайлардан ... менен айырмаланат.

- а) узун жолу
- б) элинин саны
- в) табигый шарты
- г) арзан баасы

№26. Ала-Арча паркы калктын ____ уюштуруу максатында түзүлгөн.

- а) планын
- б) ишин
- в) эс алуусун
- г) эмгегин

№27. Ала-Арчага эс алуучулар ____ келишет.

- а) кээде
- б) дайыма
- в) сөзсүз
- г) жылда

№28. Таза аба менен дем алуу ____ абдан пайдалуу.

- а) тазалыкка
- б) ден соолукка
- в) жаратылышка
- г) табиятка

№29. Табият менен таттуу мамиледе болуу – бул ____ .

- а) таттуу тамактарды жакшы көрүү
- б) табиятты сүйүү жана аны коргоо
- в) тоого таттуу тамак алып баруу
- г) тоого чыкканды жакшы көрүү

№30. Жаратылышты ____ биздин милдетибиз.

- а) байкоо
- б) кароо
- в) коргоо
- г) колдоо